

CEE Bankwatch mreža je najveća mrežna grupa građana, životne sredine i ljudskih prava u centralnoj i istočnoj Evropi. Pratimo institucije javnih finansija koje su odgovorne za stotine milijarde investicija širom sveta. Banke i fondovi koje gledamo su često nejasni, ali uvek važni subjekti koji funkcionišu van javne kontrole. Zajedno sa lokalnim zajednicama i drugim nevladinim organizacijama, radimo na izlaganju njihovog uticaja i obezbeđujemo protivtežu njihovoj neproverenoj moći.

Bankwatch-ovi komentari za strategiju ekstraktivne rudarske industrije EBRD-a za period 2018-2022 (Strategija) su predstavljeni u pet poglavlja koji se fokusiraju na sledeće oblasti:

Održivost i kružna ekonomija

Standardi transparentnosti

Ljudska prava

Rudarstvo i klimatizacija

Diversifikacija, otpornost i integracija

Rezime nacрта strategije (2018-2022)

Nacrt nove Strategije ekstraktivne rudarske industrije za period 2018-2022 pojasnjuje obrazloženje za kontinuirano angažovanje EBRD-a u ovom sektoru, potvrđujući važnost rudarstva u negovanju tranzicija, i to: "Za bogate izvore energije, rudarski sektor je kritičan doprinos ekonomskoj aktivnosti na lokalnom, regionalnom i nacionalnom nivou i ima značajne veze u lancu vrednosti u ekonomiji".

Očekuje se da će razlog za učešće Banke u rudarstvu prvenstveno biti zasnovan na četiri tranzicijskih kvaliteta:

Konkurentnost: restrukturiranje kompanije kako bi se pomoglo u donošenju operativne efikasnosti i ekonomske konkurentnosti.

Dobro upravljanje: promovisati poboljšanja u korporativnom upravljanju i korporativnoj odgovornosti klijenata EBRD-a, promovisanje usklađenosti sa principima EITI u kompaniji i na nivou zemlje.

Inkluzivno: doneti inkluzivni rast promovisanjem ekonomskog učešća žena, mladih i mlade populacije koji žive u nedovoljno razvijenim oblastima i predstavljanje visokokvalitetnih obuka i transparentnost upravljanjem lancem snabdevanja.

Zeleno: kontroliše uticaj rudarskih projekata na životnu sredinu, podržava usvajanje energije i efikasnost resursa, propisi EHS-a i drugi sistemi upravljanja zaštitom životne sredine.

Izvršna održivost van kružne ekonomije?

Nacrt nove Strategije okružuje uključivanje EBRD-a u rudarski sektor kao pokretač održivosti, zeleni rast i inkluzivnost. U sekciji 2. Kontekst rudarskog sektora tvrdi da

“Rudarska industrija utiče na svih 17 ciljeva održivog razvoja različitog stepena - rudarstvo, društvene investicije, porezi i ulaganje javnih prihoda”.

Ideja EBRD-a o efikasnosti resursa je u rudarskom sektoru - naime, efikasnost u energetici i korišćenje vode i bolje upravljanje otpadom u ekstraktivnim operacijama. Nasuprot tome, Agenda Evropske Unije za efikasnost resursa je tesno povezana sa konceptom kružne ekonomije i recikliranjem kao izvor sirovih materijala. U Aneksu 1 o EU “Inicijativi sirovih materijala” predstavljena su njegova tri stuba:

obezbjeđivanje ravnopravnih uslova za pristup resursima u trećim zemljama;

podsticanje održivog snabdevanja sirovinama iz evropskih izvora [drugim rečima, održivo rudarstvo

povećanje efikasnosti resursa i promocija reciklaže.

Nacrt nove Strategije predstavlja ograničenu analizu interakcije rudarstva i održivosti u sekciji 2 o kontekstu rudarskog sektora i uticaja rudarstva na ciljeve održivog razvoja, tvrdeći da “rudarska industrija utiče na svih 17 ciljeva održivog razvoja na različite načine iako su osnovni rudarstvo, društvene investicije, porezi i ulaganje javnih prihoda”.

Iako kroz referisanje Atlas Mapping rudarstva do ciljeva održivog razvoja, nacrt prepoznaje negativni uticaj rudarstva na SDG15 (zaštita ekosistema i biodiverziteta), SDG13 (Klimatske akcije) i SDG6 (čista voda i sanitacija), ne raspravlja o svim merama za ublažavanje uticaja na kopnu.

Takođe je upitno do koje mere naponi za uštedu vode i energije u rudarstvu mogu to učiniti stvarno održivim. Primer rudarskog razvoja koji uzrokuje povećano sagorevanje uglja je rudnik za snabdevanje električnom energijom Oiu Tolgoi u Mongoliji. Trenutno, rudnik koristi uvoznju snagu uglja iz Kine i druga faza projekta zahteva razvoj unutrašnjeg snabdevanja ugljem u pustinji u Južnom Gobiju. Bankwatch i njegovi partneri u Mongoliji i na međunarodnom nivou zatražili su od Oiu Tolgoi da bi trebalo da razmotri alternative za ugalj. Bez obzira na to, jasno je da energetska efikasnost u rudarstvu neće rešiti problem povećane potražnje za snagom, što zauzvrat podstiče razvoj klime štetnih objekata. Slično tome, čak i ako Oiu Tolgoi koristi tehnologiju štednje vode, rudnik ima ozbiljan uticaj na vodne resurse i stvara konflikt vode sa nomadskim pastirima u Gobiju.

1) Preporuka:

U skladu sa stubovima RMI Evropske Unije i SDG-a, EBRD treba da predstavi u svom Nacrtu nove Strategije ideje cirkularne ekonomije i reciklaže kao izvor kritičnih sirovina.

Kroz svoj dijalog o politici, banka bi trebalo da podstakne razvijanje strategije koje istražuju razne mogućnosti za efikasnost resursa i trebalo bi da ulažu u objekte za reciklažu koji određuju model. U skladu sa tim, nova strategija treba da sadrži relevantan jezik, na primer

u sledećim sekcijama:

U svom Okviru za praćenje učinka (u okviru Sekcije 3: Pristup EBRD-a i područja za Angažovanje u zaključku, šta će banka uraditi?) Cilj treba prilagoditi na: "ZELENI: Podržati efikasnost resursa i razvoj kružne ekonomije, promovisati ekološki prijateljske i efikasne rudarske metode".

Kako bi trebao biti uključen poseban cilj "3.1. Podržite razvoj Cirkularne ekonomske strategije i kapaciteti za reciklažu kroz dijalog i investicije u politici sa relevantnim izlazima i ishodima.

Pored toga, u razmatranju EBRD-ovog Investicionog razdvajanja za period 1999-2017 (u Sekciji 1: Razmišljanje o prethodnoj strategiji) vidljivo je da je Banka finansirala pretežno projekte rudarstva (47%) i najvažniji resursi (osnovni metali) za ekonomiju su ostavljeni daleko iza železne rude(3%), cinka (4%) ili aluminijuma (1%). Izuzetak je bakar (21%) koji je obično povezan sa depozitom zlata i ovo veliko učešće verovatno dolazi kao sporedni proizvod ekstrakcije zlata. Iako u odlomku iz novijeg perioda nedostaje da se pokaže da li se ovaj trend menja, čini se da skoro polovina investicija rudarstva banaka su rezultirale uglavnom kao snabdevanje zlatom za nakit i sigurnosne svodove sa vrlo niskim ulazom u stvarnu korisnu industrijsku proizvodnju.

2) Preporuka:

Nova strategija rudarstva treba da predstavlja presek za poslednji period strategije i diskusiju o fokusu na zlato. Treba objasniti zašto su investicije banke bile zavisne od proizvodnje zlata, dok imaju tako mali, prilično beznačajan, ulaz za olakšanje i osiguranje snabdevanjem kritičnim sirovinama. Strategija treba da objasni kako će banka prevazići tu neusaglašenost kako bi postala korisnija za proizvodne ekonomske procese za sledeći period strategije.

II) Da li EBRD snižava standarde o transparentnosti?

U svojoj politici rudarskih operacija iz 2012. godine, EBRD se obavezala na sledeće: 'Banka će nastaviti da se pridržava najboljeg upravljanja, transparentnosti i prihoda prema standardima upravljanja podstičući svoje klijente da implementiraju principe i kriterijume EITI. Banka će od rudarskih kompanija zahtevati javno objavljivanje njihovog materijala za plaćanje projekta domaćoj vladi kao minimalna obaveza o transparentnosti prihoda, kako u zemljama koje primjenjuju i ne primjenjuju principe i kriterijume EITI-a.

kao pošten broker...Banka će podstaći odobrenje EITI gde vlade tek to moraju učiniti.

Banka će zahtevati primenu novih propisa EU o transparentnosti poslovanja ekstraktivne industrije čim budu primenjene.'

Nacrt nove Strategije potvrđuje posvećenost EBRD principima EITI kroz 'finansiranje

projekata koji promovišu poboljšanje korporativnog upravljanja i korporativne društvene odgovornosti naših klijenata, pokušavajući da se u skladu sa EITI principima pridržavaju nivou preduzeća i zemlje kao njeno obrazloženje za promovisanje dobre vladavine (dobro regulisani kvalitet tranzicije). U nacrtu se takođe primećuje da će se poštovanje principa EITI razmatrati tokom dijagnostike zemlje prilikom pripreme Državnih Strategija banke. Međutim, usklađenost sa kriterijumima EITI-a nije potvrđena.

3) Preporuka:

Nova strategija treba jasno da kaže da je EBRD posvećena promovisanu “poštovanja” principa i kriterijuma EITI-a. Osim toga, novi nacrt Strategije ne pominje nikakav stav EU o transparentnosti ekstraktivne industrije. Direktiva o računovodstvu EU i Direktiva o transparentnosti uključuju specifična pravila koja zahtevaju rudarske kompanije registrovane u EU da izveštavaju o porezima, licencama i bonusima koje oni plaćaju širom sveta. 2016. godine Evropska komisija je predložila još jednu novu direktivu koja zahteva od multinacionalnih kompanija da godišnje izveštavaju o njihovom profitu i porezima plaćenim u svakoj zemlji u kojoj su aktivne. Ovo izveštavanje ima za cilj da reši prevazilaženje poreza od profita pravnih lica u Evropi, što košta države EU oko 50-70 milijardi evra godišnje, plus to bi građanima EU trebalo da obezbedi razmatranje poreskog ponašanja multinacionalnih kompanija. Predložena pravila za izveštavanje su ključna u obezbeđivanju da ekstraktivne kompanije plaćaju porez gde ostvaruju profit.

Obavezno obelodanjivanje EU će dopuniti napore EITI da pravno zahteva od kompanija registrovane ili na listi u EU da otkrivaju isplate vladama, uključujući bogate resurse koji nisu iz zemalja EU, istovremeno sa EITI-om, na kraju jačajući EITI i proširujući svoj opseg na sve zemlje bogate resursima.

Slučaj: Dundee Precious Metals, Bugarska

EBRD je investirala u Chelopech Mining od 2005. godine i poseduje skoro 10 odsto kapitala kanadske krovne kompanije koja svoje profite prenosi kroz slojeve “raja” entiteta.

Dundee Precious Metals Chelopech - koncesionar najvećeg rudnika zlata u Bugarskoj, povezan je sa dve ofšor kompanije sa ostrva Curacao: Dundee Precious Curacao GP B.V. i Dundee Precious Curacao LP B.V., kao i još jedna ofšor kompanija registrovana u Tortoli, Britanska Devičanska Ostrva - Vatin Investment Ltd. Tri ofšor kompanije, koje se mogu pratiti u podnescima u Bugarskom Komercijalnom Registru, sigurno nisu jedina “rajska” imovina ovog kanadskog investitora. U 2003. Godini Rudnik Chelopech i zlatni depozit u Krumovgradu kupili su i ofšor kompaniju - Dundee Precious (Barbados).

Ipak, Dundee Precious Metals Chelopech je deo još kompleksnije korporativne šeme koja uključuje Holandsku zadružnu kompaniju Dundee Precious Metals C operatief U.A., koja

drži 100% kapitala Vatrin Investicija. Ova struktura pruža mogućnost izbegavanja poreza na profit pravnih lica, plus prema holandskom zakonu, u pojedinim slučajevima zadruga nisu odgovorne za porez po odbitku poreza. Za ovaj porez potrebno je "fiskalno jedinstvo" sa društvom s ograničenom odgovornošću registrovanom u Holandiji. Naravno, "Dundee" takodje poseduje takvu kompaniju: Dundee Precious Chelopech B.V., koja je zauzvrat u vlasništvu druge kompanije registrovanoj u Danskoj, porodice Dundee Precious Metals. Najmanje 3 ili 4 ošor kompanije, holandska zadruga, nekoliko kompanija registrovanih u Holandiji, Danskoj, Velikoj Britaniji. Zašto Dundee Precious Metals - deo većeg kanadskog "Dundee Corp.", koristi takvu kompleksnu korporativnu strukturu?

Najočigledniji odgovor je porez. Rudnik Chelopech je veoma profitabilno preduzeće i tokom poslednjih 6 godina prijavio je neto profit (nakon poreza) od 740 miliona evra u kombinaciji ili skoro 450 miliona dolara do 20.11.2017. Pozitivni finansijski rezultat je propisno oporezovan niskim porezom na profit pravnih lica u Bugarskoj i ovo je dovelo do ukupnog prihoda u budžetu Bugarske od 85 miliona BGN u poslednjih 6 godina. Čak i nizak porez na profit preduzeća u Bugarskoj je značajan trošak kada se primenjuje na kompaniju sa tako visokom profitnom maržom. Prema tome, skoro 185 miliona BGN su administrativni troškovi koje je prijavila kompanija u Čelopeku za 2011-2016.

4) Preporuka:

Nova strategija treba da potvrdi posvećenost EBRD-a u unapređenju transparentnosti ekstraktivnog sektora i trebalo bi se osigurati da ne postoje dvostruki standardi koji se primjenjuju na EU i van EU kompanije. Trebalo bi uključiti rečenicu: "Banka će od svojih klijenata zahtevati primenu najbolje prakse u izveštavanju poreza na profit pravnih lica i propisa EU o transparentnosti ekstraktivnih industrija čim se oni prijave."

III) Ljudska prava, rodna prava i angažovanje zajednice

Politika rudarstva u 2012. godini uključivala je i priznavanje novih standarda za zaštitu ljudskih prava i angažovanje zajednice, i to:

"Poslovna etika, posebno vezana za pitanja preseljenja, starosedelaca i korišćenje sigurnosnog osoblja za zaštitu rudarske imovine je pod kontrolom rudarskih kompanija proširuju svoje istraživačke i razvojne aktivnosti u regione u kojim zaštita ljudskih prava ostaje značajan izazov. Pojavio se broj standarda upravljanja i performansa kojima se rudarske kompanije pridržavaju. Ovo uključuje Vodeće Principe Ujedinjenih Nacija o Poslovanju i Ljudskim Pravima i Dobrovoljni Principi o Sigurnosti i Ljudskim Pravima".

U nacrtu nove Strategije primećuje se među ranim porukama konsultacija kao imperativ za EBRD da je uzdržno podržao transparentnost, ljudska prava i lokalno civilno društvo". U svojoj analizi tekućeg tržišnog trenda, nacrt Strategije takođe priznaje da zajednice sve više

očekuju da rudarske kompanije osiguraju poštovanje ljudskih prava. Međutim, u nacrtu nove Strategije nedostaje jasno priznavanje rizika i zloupotreba ljudskih prava koje rudarski projekti donose lokalnim zajednicama. Konkretno, ne prepoznaje društvene sukobe, slomljena socijalna tkiva u mnogim rudarskim zajednicama i pretnje i negativne uticaje razvoja rudarstva na žene. Shodno tome, Nacrt Strategije ne izvršava konkretne obaveze u promovisanju sprovođenja standarda ljudskih prava i obezbeđivanje poštovanja ljudskih i rodnih prava kroz ulaganja Banke u ekstraktivne projekte. Nacrt ne pominje poslovnu etiku. Diskusija o doprinosu projekata EBRD-a u oblasti inkluzije se fokusira na zapošljavanje i upravljanje lancem snabdevanja, tako da se deo za uključivanje izazova u rudarskoj industriji fokusira na pristup zapošljavanja i veština i da koristi zajedničko korišćenje. S obzirom na to da se sekcija za dobro upravljanje fokusira na slabu regulativu kao prepreku u poslovanju, ali ne i na ograničenu sposobnost državnih institucija da zaštiti građanska prava (kao što su radnička prava, imovinska prava, sloboda govora i učešće u donošenju odluka, itd.).

Dodatak E nacrtu govori o vezama između nove Strategije rudarstva i Socijalnom i Politikom Okoline banke i njeni zahtevi za performansom. Ona tvrdi da je "Praktična primena PR-a na riziku. Kako se rudarstvo uglavnom smatra "visokim rizikom", strogo se primenjuje na svim sektorima rudarskih projekata". Ova tvrdnja ne zavisi od toga da se projekti prirodnih resursa redovno kategorišu kao kategorija B, čak i kada projekat uključuje konflikte preseljenja koji se ne rešavaju decenijama (na primer, Rudnik lignita u Kolubari u Srbiji i rudnik lignita u Marici u Bugarskoj) ili zatvora od protivminskih demonstranata (kao u zlatnom projektu "Kumtor" Centra u Kirgistanu). Tok PCM-ove žalbe od kolubarskih zajednica i nedavna žalba PCM-a iz zajednice Marica istok su znak da ESP ne pruža dovoljne zaštitne mere za zajednice pogođene minama - u kontradikciji sa naučenim lekcijama navedene u sekciji 1: Razmatranje prethodne strategije.

5) Preporuke:

U Sekciji 1: Refleksija o prethodnoj strategiji, u okviru Izučenih lekcija molimo vas da uključite prateće lekcije o Efektivnoj primeni ekološkog zdravlja i sigurnosti i socijalne prakse:

"COO i njegovi regulatorni organi su neefikasni u zaštiti i podržavanju prava njihovih građana". Pored toga, molimo da navedete rezultate 'PCM-ov pregled saglasnosti i rešavanje problema inicijative' kao metod učenja i nacrtati pouzdane lekcije duž linije:

'Primeri uspešnog preseljavanja, kupovine zemljišta i restauracije sredstava u rudarskim projektima je smao nekoliko'

"Kompanije u državnom vlasništvu nemaju razumevanje i primenu najboljih praksi

u preseljenju, kupovini zemljišta i restauraciji života”.

U Izgradnji kapaciteta sa klijentima i vladama i Prelaz prema međunarodnim standardima, uključite:

“Potrebnu tehničku pomoć za poboljšanje kapaciteta vladinih i preduzeća u državnom vlasništvu za sprovođenje međunarodnih standarda”.

6) Preporuke:

U sekciji 2. Kontekst rudarskog sektora pod dobro regulisanim izazovima u rudarskoj industriji, molimo uključite:

“Poboljšani kapaciteti regulatornih vlasti poboljšaće socijalni uticaj rudarstva i osigurati zaštitu ljudskih, rodnih i prava zajednica.”

7) Preporuke:

U sekciji 3. Šta će Banka učiniti ... Cilj za dobro regulisan kvalitet treba proširiti za uključivanje ljudskih i rodnih prava, duž linije:

DOBRO UPRAVLJANJE: Podržati upravljanje u rudarskom sektoru promovisanjem transparentnosti + poštovanje ljudskih prava, + regulatorna reforma gde je to potrebno”; U 2.1 pod “Dobro Upravljanje” verujemo da specifični rezultati i ishodi treba da odražavaju posvećenost banke standardima ljudskih prava i demonstracije u svojim projektima o uspešnoj implementaciji zahteva i najboljih međunarodnih standarda o učešću javnosti u donošenju odluka, i o preseljenju, kupovini zemljišta i restauraciji životnih uslova. Stoga predlažemo uvođenje specifičnih rezultata i ishoda u tu svrhu, na primer: 2.1 treba formulirati “Poboljšana transparentnost + standardi ljudskih prava + standardi rudarstvu, uključujući i ekološke i socijalne aspekte,

“Izlaz: Ne / obim investicija koji pokazuje uspešnu implementaciju najboljih međunarodnih standarda o učešću javnosti

Izlaz: Ne / obim investicija koji pokazuje uspešnu implementaciju najboljih međunarodnih standarda o preseljenju, kupovini zemljišta i restauraciji životnih uslova”;

Ishodi: poštovanje ljudskih prava, prava zajednica, vlasnika zemljišta i imovine; transparentno i participativno odlučivanje o rudarskim projektima; smanjena socijalna napetost, rešavanje društvenih sukoba i socijalnih licenci za poslovanje klijenta banke; poboljšana javna reputacija banke i njenih klijenta; itd. ‘

IV) Podrška rudarstvu

Nacrt Strategije u delu Opseg i Struktura Nove Strategije odgovara na pitanja ‘Šta je pokriveno? / Šta nije pokriveno?’ Ovde nacrt jasno navodi da tokom novog perioda strategije do 2020. godine EBRD namerava da investira u termoelektrane i koksanje uglja, i to:

Finansiranje projekata koksarnog uglja;

Projekti za poboljšanje HSE & E u termo-rudarskim operacijama;
Poboljšanje zdravlja i sigurnosti, poboljšanje radne bezbednosti ili sanacija mina u
rudarskim operacijama

Navedena podrška rudarstvu u EBRD-ovoj Nacrtnoj strategiji rudarstva ozbiljno potkopava banku klijentskih akreditiva i njenu posvećenost podršci niskih emisija ugljenika u svojim COO kroz svoj pristup zelene ekonomske tranzicije. Takođe sugerise da investicije uglja zvane "Poboljšanja" mogu završiti kao klimatske akcije ka postizanju cilja režije banke usmeravajući 40% investicija u zelene projekte.

Štaviše, ne postoje kriterijumi niti metodologija za odlučivanje o tome koji projekti se uklapaju u gore navedene kategorije i indikatori za napredak su samo merenje obima investicija. Bankwatch-ovo iskustvo u praćenju rudarskih projekata podržanih od EBRD-a pokazuje da to omogućava vertikalno integrisane energetske kompanije da imaju koristi od podrške EBRD za rudarstvo uglja, npr. Kontroverzni EPS Kolubara - Projekat poboljšanja životne sredine od 2011. godine.

Rudarstvo uglja i njegova upotreba se ne trebaju tretirati odvojeno, kao što je to slučaj u rudarstvu banke i energetske strategije. EBRD ne bi trebala biti u mogućnosti da jednostavno odustane od svoje odgovornosti prema CO2 emisijama odvajajući rudarstvo od sagorevanja, s obzirom na to da se ugalj uglavnom minira kako bi ga spalio. Takav pristup, na primer, omogućio je banci da podrži elektroenergetsku kompaniju u državnoj svojini. Elektroprivreda Srbije ne manje od pet puta od 2001. godine, a da ne bude u stanju da kontroliše kompanijom od prekomerne pouzdanosti na lignit, koji i dalje čini oko 70 posto godišnje proizvodnje električne energije.

Vlade zemalja u tranziciji sa bogatim rezervama uglja često su odlučene da ih koriste, uprkos svim naučnim dokazima o doprinosu uglja klimatskim promenama, životnoj sredini i socijalno negativnim uticajima i potrebu da se globalno sagori ugalj. Ako su ove zemlje nepopustljive pridržavajući se ovog puta, ne bi trebalo da postoji uloga javnog novca da ih podrži u tome, naročito ako ova podrška poremećuje tržišnu nekonkurentnost uglja i zadržava sektor na životnoj podršci.

8) Preporuke:

EBRD treba da prestane da ulaže u rudarstvo uglja i u svojoj novoj Strategiji ekstraktivnog rudarstva trebalo bi "uzeti u obzir klimatske promene i podstaknuti vlade da preuzmu dugoročni strateški pristup". Sekcija Oblast i Struktura nove Strategije treba da odražava ovu posvećenost i jasno navodi da banka namerava da "Ne investira u rudarstvo uglja ili pratećih objekata" u šta nije pokriveno sekciji. U okviru predstojeće revizije energetske politike banka treba da započne transparentnu i participativnu raspravu o pravednoj

tranziciji svojih izvora emisija i regija zavisnih od uglja.

V) Otpornost, integracija i diverzifikacija COO-a zavisno od izvoza rudarstva

Uvod u obrazloženja za uključivanje Banke u rudarstvo u nacrtu navodi:

“Rudarstvo takođe ima potencijalne negativne uticaje kada se međunarodni standardi za životnu sredinu ne poštuju i ekonomska diverzifikacija se ne sprovodi. Stoga je važno razviti rudarske aktivnosti na održiv način i poboljšati otpornost i integraciju naših COO-a. Ovo će se postići korišćenjem novih vrsta finansiranja koja trenutno nedostaju na tržištu, finansijski instrumenti za ublažavanje u odnosu na šok cenama i veću trgovinsku integraciju između novih izvoznih tržišta i daljinskih rudarskih oblasti”.

U istoj sekciji tabela prikazuje zavisnost EBRD-a od izvoza rudarstva. Na primer, rudarstvo je suštinski deo izvoza u Mongoliji-88%, Kirgistan-45%, Jermenija-44%, Gruzija-28%, Crna Gora-26%, Tadžikistan-23%. Banka je delovala u nekim od ovih zemalja decenijama i značajan deo svog portfolija je uložila u rudarstvo. Vredi se razmišljati o tome u kojoj meri te investicije doprinele ovoj zavisnosti? Koji su rezultati za ekonomiju ovih zemalja - da li je tranzicija održiva?

U sekciji 2: Kontekst rudarskog sektora. Izazovi u rudarskoj industriji kroz šest tranzicija kvaliteta se pominju “novi tipovi finansijskih instrumenata” koji mogu odrediti ranjivost na šok cene. Ugovori o fjučersima su jedini primer takvih mera za ublažavanje pada ciklusa robe.

Nacrt Strategije je zbunjujući u skoku između “četiri kvaliteta tranzicije” (konkurentan, dobro regulisani, inkluzivni, zeleni) i “šest tranzicijskih osobina” (konkurentno, dobro upravljano, uključivo, zeleno, plus fleksibilan i integrisan). Otpornost i integracija dobijaju površni tretman, pa ideje oko ovih kvaliteta tranzicije zahtevaju dodatnu jasnoću.

Nacrt Strategije pokazuje jaku nameru EBRD-a da se bavi prilikama za investiranje u istraživanje i vađenje sirovina iz COO-a EBRD-a, bez obzira na ozbiljnu potrebu za ekonomskom diverzifikacijom u ovim zemljama i kontradiktornim interesima koji vode ekstrakcija i diversifikacija.

Ekonomije pomenutih zemalja u velikoj meri zavise od izvoza resursa i sirovine materijala, a samim tim su i visoko osetljive na šokove i pad cena. Ova zavisnost može biti direktan rezultat strategije centralizovanog privrednog lanca u sovjetskoj eri preko slanja stranih proizvoda u industrijske objekte koncentrisane u ruskim i ukrajinskim sovjetskim republikama. U tom smislu, čak iako Banka pravilno primenjuje svoje principe tranzicije, rudarski projekti mogu postati ekonomičniji, bolje upravljani i sa manje efekata na životnu sredinu, ali neće značajno doprineti “važnim vezama lanca vrednosti nizvodno u privredi”, posebno na nacionalnom nivou. Ove zemlje će nastaviti da oštete svoje neobnovljive resurse

i da ih izvoze visoko tehnološkim objektima u inostranstvu - vrsta privrede za koju se očekuje da će srušiti životni ciklus rudarskih projekata.

Dok je EBRD uložila u razvoj nekih velikih depozita sa životom preko 50 godina (kao što je Oiu Tolgoi u Mongoliji), mnoge investicije su u rudnicima koji će biti iscrpljeni za 10-15 godina, kao što su Krumovgrad i Amulsar u Bugarskoj i Jermeniji. (Alternativno, kompanije su povoljno dobile svoje mine za manje površine dok nastavljaju istraživanje, a kasnije će biti dodeljene dozvole za veće teritorije, uključujući degradirane zaštićene prostore i osetljive oblasti ekosistema i stanovništva.) Mala preduzeća zavise od kratkoročnih projekata rudarstva kao dobavljača ili usluge krase nakon razvoja rudnika. Zbog toga ove investicije neće doneti potrebne prihode i tehnološki razvoj COO-a EBRD-a, kako bi postali solidna održiva ekonomija sa značajnom dodatnom vrednošću za razvoj društva. Dakle, razlog Banke za "Usredsređenu tranziciju" se dovodi u pitanje.

Konačno, izvoz sirovina ima još jednu "tamniju" stranu vezanu za izvoz zagađenja, što se često smatra da su izvan granica projekta EBRD-a. U projektima kao što su Chelopech Mining, rude sa visokim sadržajem arsena smatraju se konačnim proizvodom iz projekta. Izvoze se u klijentovu topionicu u Namibiji i malo se uzima u obzir negativni uticaji na životnu sredinu i zdravstveni uticaj koji kompanija ima tamo.

9) Preporuke:

Nova strategija bi trebala predstaviti koherentan skup tranzicionih kvaliteta (četiri ili šest?) i sveobuhvatnu analizu elastičnih i integrisanih kvaliteta. Potrebu za ekonomskom diverzifikacijom (samo se pominje u uvodu) treba rešiti u celoj Strategiji, ne samo kroz nejasne ideje o finansijskoj diverzifikaciji, ali na primer kroz posvećenost da ne prelaze kvotu broj / obim investicija rudarstva na nivou zemlje. Slučaj Mongolije, gde obim ulaganja u rudarstvo značajno dovode u pitanje strategiju banke za podršku diversifikacije. Pored toga, potreban je dijalog o politici i tehnička pomoć kako bi se pomoglo pri razvoju COO-a Strategije diversifikacije. Kroz takve akcije EBRD može pokazati da to nije samo banka, ostvarujući profit na rudarskim investicijama, već zaista odgovorna finansijska institucija koja uložuje u održivi razvoj zemalja u kojima deluje.